

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

90.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 19-го Ноября. — 1846 — Wilno. WTOREK, 19-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 13-го Ноября.

ВЫСОЧАЙШІЙ РЕСКРИПТЪ,

данный на имя Генералъ-Лейтенанта Михайловскаго Данилевскаго.

Господиъ Генералъ-Лейтенантъ Михайловскій-Данилевскій! Подвизаясь на поприщѣ Отечественнои Военнои Исторіи, вы обогатили ее многими важными сочиненіями, которыя обратили на себя Наше вниманіе, и вновь изданнымъ нынѣ „Описаніемъ войны 1806 и 1807 годовъ“ приобрѣли новое право на благоволеніе Наше. Изъявляя вамъ за таковыя полезныя труды совершенную Нашу признательность, пребываемъ къ вамъ благосклонны.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО

ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписамо:

НИКОЛАЙ.

Царское Село,
8-го Ноября 1846 года.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 13 go Listopada.

NAJWYŻSZY RESKRYPT,

do Jenerał-Porucznika Michajłowskiiego-Danilewskiego.

Panie Jenerał-Poruczniku Michajłowski-Danilewski! Pracując w zawodzie Ojezystej Historii Wojennej, z bogaciliście ją wielu ważnemi dziełami, które zwróciły na się Naszą uwagę, a przez nowo wydane teraz „Opisanie wojny 1806 i 1807 roku.“ nabyliście nowych praw do względności Naszej. Oświadczając więc wam za te pożyteczne prace zupełną Naszą wdzięczność, zostajemy ku wam przychylni.

Na oryginalne własną Jego CESARSKIEJ MOŚCI

ręką podpisano:

НИКОЛАЙ.

Царское Село,
8-го Listopada 1846 roku.

С М Ъ С Ъ.

Статистическія свѣдѣнія о Учебныхъ Заведеніяхъ
Россійской Имперіи,

(извлеченныя изъ Отчета Г. Министра Народнаго
Просвѣщенія, за 1845 годъ.)

(Продолженіе).

(См. N. 88 Вил. Вѣстн.)

VIII. Бѣлорусскій Учебный Округъ.

Въ Бѣлорусскомъ Учебномъ Округѣ, состоящемъ изъ 6 Губерній, находится 1 Дворянскій Институтъ, 9 свѣтскихъ Гимназій съ Благородными при двухъ изъ нихъ Пансіонами, 1 Гимназія Духовная, 3 Четырехклассныя Отдѣленія Гимназій: 24 Дворянскія Уздвѣя Училища, съ Благороднымъ Пансіономъ при одномъ изъ нихъ, и 8 мѣщанскихъ, 3 Школы для начальнаго обученія дѣвицъ, 152 Приходскихъ Училища; Конвиктовъ при разныхъ учебныхъ заведеніяхъ 26; частныхъ женскихъ школъ и пансіоновъ, считая и Образцовыя 57. Во всѣхъ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ, Чиновниковъ, Учителей и вообще лицъ, употребленныхъ по части воспитанія юности 1029, уч щихся 12 813. Общихъ Учебныхъ Квартиръ въ Округѣ 20.

ROZMAITOŚCI.

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE O ZARĘKADACH NAUKOWYCH
W CESARSTWIE ROSSYJSKIEM.

(Wyciąg ze sprawozdania P. Ministra Narodowego
Oświecenia, za rok 1845).

(Ciąg dalszy.)

(Ob. N. 88 Kur. Wil.)

VIII. Okręg Naukowy Białoruski.

W Okręgu naukowym Białoruskim, składającym się z 6-ciu gubernii, znajduje się 1 instytut dla szlachty, 9 gimnazyów świeckich, z których dwa posiadają pensye dla szlachty, 1 gimnazjum duchowne, 3 wydziały gimnazyalne cztero-klassowe; 24 szkół powiatowych dla szlachty, z pensją dla szlachty przy jednej z nich, i 8 dla mieszczan; 3 szkoły elementarne dla wychowania panien, 152 szkół parafialnych; 26 konwiktów przy różnych zakładach naukowych; szkół prywatnych dla płci żeńskiej, oraz pensyi, licząc w to i wzorowe, 57. Wszystkie zakłady naukowe, rządowe i prywatne, razem wzięte, liczą urzędników, nauczycieli, i w ogóle osób użytych do wychowywania młodzieży 1,029, uczniów 12,813. Spólnych pomieszek dla uczniów w tym okręgu jest 20.

ГОСУДАРЕ ИМПЕРАТОРЪ, по положенію Комитета Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, въ 27-й день мѣсяца Сентября, Высочайше повелѣть соизволилъ: назначенное лично бывшему С. Петербургскому Военному Генералъ-Губернатору, Генералъ-Адъютанту Кавелину добавочное содержаніе по *четыре тысячи рублей серебромъ* въ годъ, изъ здѣшнихъ городскихъ доходовъ, присвоить навсегда званію С. Петербургскаго Военнаго Генералъ-Губернатора.

— Это Императорское Величество, по засвидѣтельствованію Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, и согласно положенію Комитета Г. Министровъ, Всемилостивѣйше пожаловать соизволилъ: Уздвнхъ Предводителей Дворянства: Мосальскаго—Поручика *Суходольскаго*, и Борисовскаго—Губернскаго Секретаря Графа *Тышкевича*,—въ Титулярные Совѣтники.

— Французскіе подданные *Дюранъ* и *Рюше* получили шести лѣтнюю привилегію на изобрѣтенный ими способъ изготовленія разныхъ кожевенныхъ издѣлій безъ швовъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Ф Р А Н Ц І Я

Парижъ, 11 Ноября.

Въ Мониторѣ напечатаны сегодня слѣдующія перемѣненія французскихъ посланниковъ: Состоящій при Нидерландскомъ дворѣ, баронъ Буа-Лекомтъ, переведенъ въ Швейцарію на мѣсто графа Понтуа, который, по прошенію, уволенъ отъ сей должности, и за тридцатилѣтнюю службу возведенъ въ званіе пэра; посланникъ при Дрезденскомъ дворѣ, баронъ Вюссьеръ, перемѣненъ въ Гагу, а маркизъ Эйрагъ изъ Карлсруэ въ Дрезденъ; баронъ Лансдорфъ назначенъ посланникомъ при Баденскомъ дворѣ, а г-нъ Гильде Бютенваль при Бразильскомъ дворѣ, наконецъ въ Мексикѣ, на мѣсто барона Аллеа де Сирия, назначенъ посланникомъ г-нъ Ларозьеръ.

— Въ томъ же журналѣ пишутъ: „Вчера, 10 с. м., Великобританскій посланникъ маркизъ Норманби представлялся въ Тюльерійскомъ дворѣ принцу Жуэвильскому а потомъ принцу и принцессѣ Монаансье.“

— Подтверждается извѣстіе о бракосочетаніи герцога Бордосскаго съ сестрою герцога Моденскаго. Брачный договоръ, какъ говорятъ, подписанъ, при посредствѣ прокуратуры, въ Моденѣ 30-го Октября, а 31-го бракъ сей былъ уже обнародованъ въ Вѣнѣ,

Виленскій Дворянскій Институтъ продолжаетъ по справедливости занимать первое мѣсто между всеми учебными заведеніями Вѣлорусскаго Округа. Находясь въ превосходномъ по всемъ частямъ состояніи и заслуживая особенное одобреніе какъ по ходу ученія, такъ и по нравственному образованію воспитанниковъ, онъ вполне соответствуетъ своему назначенію и приносить уже видимую пользу. Изъ 118 молодыхъ людей, окончившихъ въ семъ заведеніи полный курсъ, нѣкоторые продолжаютъ еще ученіе въ Университетѣхъ, а остальные почти всѣ поступили въ военную и гражданскую службу. Къ сожалѣнію, ограниченность помѣщенія Института, достаточная только для 145 воспитанниковъ, не позволяетъ удовлетворять желанія многихъ родителей къ опредѣленію въ нѣй одѣтей своихъ.

Удостоены утвержденія: Положеніе и Штатъ Конвикта для бѣдныхъ при Виленской Губернскай Гимназіи, на счетъ благотворительныхъ фундашей Бейнарто-Корсаковскаго, Пилховскаго Гана, Дунина-Слѣпца и Сапеги. Для помѣщенія сего заведенія, въ которомъ будетъ 65 воспитанниковъ, назначено одно изъ зданій бывшей Виленской Медико-Хирургической Академіи, и на перестройку онаго по четыремъ Западнымъ Губерніямъ открыта подписка.

Въ Шавляхъ, на счетъ приношеній тамошняго Уззда, построено будетъ зданіе, для помѣщенія Гимназіи, которая переведена будетъ изъ Свислочи. Проектъ зданія уже разсматривается въ Главномъ Управленіи Общественныхъ Зданій.

Начальство Округа въ особенности заботилось о поддержаніи существующихъ уже Общнихъ Ученическихъ Квартиръ и объ открытіи новыхъ. Хотя бывшіе въ два послѣдніе года неурожаи и прои-

ЖЕГО ЦЕСАРСКА МОЩЬ, стосownie до uchwały Komitetu Ministrów, w skutku przedstawienia P. Ministra Spraw Wewnętrznych, z dnia 27-go Września. Najwyżej rozkażać raczył: przeznaczoną osobicie byłemu Petersburskiemu Wojennemu Jeneral-Gubernatorowi, Jeneral-Adjutantowi *Kaweinowi*, placę dodatkową po *cztery tysiące rubli srebrem* rocznie, z tutejszych dochodów miejskich, przywiązać na zawsze do urzędu Petersburskiego Wojennego Jeneral-Gubernatora.

— JEHO CESARSKA MOŚĆ, w skutek zaświadczenia P. Ministra Spraw Wewnętrznych, i stosownie do postanowienia Komitetu PP. Ministrów, Najlaskawiej raczył mianować: Powiatowych Marszałków: Mosalskiego—Porucznika *Suchodolskiego*, i Borysowskiego—Gubernialnego Sekretarza Hrabiego *Tyszkiewicza*,—Radzcami Honorowemi.

— Poddani Francuzcy *Durand* i *Ruchet*, otrzymali przywilęj 6 letni, na wynaleziony przez nich sposób przygotowywania różnych wyrobów skórzanych bez szwu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

F R A N C Y J A.

Paryż, 11 listopada.

Monitor ogłosił dzisiaj następujące zmiany w poselstwach francuzkich: Baron Bois I Comte, dotychczasowy Posel przy dworze Niderlandzkim, przeniesiony został do Szwajcaryi, w miejsce Hr. Pontois, który na własne żądanie uwolniony i za trzydziestoletnie zasługi Parem mianowany został. Baron Bassieres, Posel przy dworze Dredeńskim, udaje się do Hagi; Margr. Eyragnes, z Karlsruhe do Drezna; Baron Langsdorff otrzymuje poselstwo przy dworze Badenkim; nakoniec P. La Rosière obejmuje w Meksyku obowiązki poselstwie po Baronie Alleye de Cypréy.

— Tenże sam dziennik donosi, co następuje: „Wczoraj, d. 10 go, Margrabia Normanby, Posel Królowej Wielkiej Brytanii, miał w pałacu Tuileryjskim kolejne posłuchanie u Xięcia Joinville, tudzież u Xięcia i Xiężny Montpensier.

— Potwierdza się wiadomość o małżeństwie Xięcia Bordeaux z siostrą Xięcia Modeny. Akt ślubny podpisany został, jak mówią, przez prokuracyę w Modenie d. 30 października, a dnia 31 małżeństwo to ogłoszone zostało w Wiedniu, na rozkaz Cesarza, którego ta Xiężniczka jest

Wileński Instytut Szlachecki, między szkołami Białoruskiego okręgu zajmuje zawsze i sprawiedliwie pierwsze miejsce. Wybornie we wszystkich częściach urządzony i zasługujący na szczególną pochwałę tak co do wykładu nauk jak i co do moralnego wychowania młodzieży, odpowiada zupełnie swemu celowi i przynosi już widoczny pożytek. Ze 118 uczniów, którzy w nim cały kurs ukończyli, niektórzy kontynuują nauki w Uniwersytetach, a reszta prawie wszyscy przeszli do służby cywilnej i wojskowej. Szkoda tylko, że szczupłość lokalu wystarczającego tylko na 145 uczniów, nie pozwala zadośćuczynić żądaniu wielu rodziców, pragnących umieścić w nim dzieci.

Potwierdzone zostały Ustawa i Etat Konwiktu dla ubogich uczniów przy Wileńskim Gubernialnym Gimnazjum, mającego się utrzymywać z funduszów Bejnarta i Korsaka, Pilechowskiego, Hana, Dunina Słepcia i Sapiehy. Na popomieszczenie tego zakładu, mającego mieć 65 uczniów, przeznaczono jeden z gmachów byłej Akademii Medyczno-Chirurgicznej Wileńskiej, a na jego przebudowanie zbierają się w 4 Guberniach Zachodnich dobrowolne składki.

W Szawlach, z ofiar szlachty tamecznego powiatu, ma stanąć dom, na pomieszczenie mającego się tam przenieść ze Świsłoczy Gimnazjum. Plan tego domu już się rozpatruje w Głównym Zarządzie Publicznych Budowli.

Zwierzechność Okręgu zwracała szczególną uwagę na utrzymanie urządzonych już wspólnych kwater studenckich tudzież na urządzenie nowych. Pomimo drożyzny, z powodu nieurodzaju w dwóch latach ostatnich, zakłady

по повелѣнію Императора, кому эта принцесса при-
ходится племянницею Неафта герцога Бордоскаго
имѣетъ 29 лѣтъ отъ роду; ея приданое полагають
въ 100 милліоновъ. Герцогу Бордоскому 26 лѣтъ
отъ роду.

— Давно ожидаемый Тунискій Бей, прибылъ на-
конецъ 8 го числа въ Тулонъ, на пароходѣ *Dante*,
послѣ трехдневнаго путешествія изъ Туниса. Фран-
цузскій флотъ, стоявшій въ тамошней гавани, при-
вѣтствовалъ его пушечными выстрѣлами, а коман-
дующій онымъ, въ качествѣ исправляющаго должность
принца Жуэвильскаго, контръ-адмирала, отпра-
вился лично на палубу *Dante*, для поздравленія высока-
го путешественника отъ имени Франціи. Бей, по-
слѣ выдержанія законнаго карантинна, отправился
изъ Тулона въ Марсель, а оттуда немедленно поѣ-
детъ въ Парижъ.

— Въ *Journal des Pyrénées-Orientales*, отъ 31 Октя-
бря, напечатано: въ *Saillagouse*, 28 числа, захватили
21 карлистскаго выходца; этотъ новый отрядъ со-
стоялъ изъ военнаго комиссара перваго класса, пол-
ковника, трехъ комендантовъ, 12 офицеровъ, т. е. ка-
питановъ, поручиковъ, подпоручиковъ и 4 рядовыхъ.

12 Ноября.

Г. Гизо третьяго дня, имѣлъ продолжительный
разговоръ съ Лордомъ Норманби относительно по-
слѣдней ноты, касавшейся бракосочетанія принца
Монпансьерскаго. За симъ отправленъ былъ въ Лон-
донъ чрезвычайный курьеръ.

— Письмо изъ Лондона, напечатанное въ *Jour. de
la Somme*, сообщаетъ, что принцъ Лудовикъ Напо-
леонъ, вступить въ бракъ съ миссъ Сотсъ Бордетъ,
одною изъ богатѣйшихъ англійскихъ владѣлицъ.

— Появленіе юной принцессы Монпансьерской
привлекло здѣсь весьма пріятное впечатаніе. Все,
что говорили объ огромности ея приданнаго—преуве-
лично; одинъ изъ здѣшнихъ еврейскихъ торговыхъ
домовъ получалъ уполномочіе уплатить сумму, со-
ставляющую собственность принцессы Монпансьер-
ской и находящуюся въ храненіи у герцога Ріан-
зареса; сумма эта простирается до 3½ милліоновъ
(реаловъ или франковъ?). Впрочемъ, можетъ быть,
что это только часть приданнаго.

— По полученнымъ изъ Алжиріи отъ 5 с. м. до-
весеніямъ, слухи о движеніи Абд эль Кадера, не по-
тверждаются. Эмиръ не удался изъ марокканскихъ
владѣній; говорятъ даже, что Бумазя прекратилъ съ
нимъ всякія сношенія. Въ долину Метиджи, отъ раз-
літія рѣки Арраша, жители много пострадали; всѣ
низменные мѣста покрыты были водою, при чемъ 23

шедшая отъ того дороговизна крайне затрудняли въ
этомъ отношеніи его распоряженія, при всемъ томъ
заведенія сіа сохранили прежнее свое благоустрой-
ство и число ихъ даже умножилось учрежденіемъ
вновь Общихъ Квартиръ: при Гродненской Гимназіи
одной, при Бѣлостокской двухъ и одной при Россіен-
скомъ Дворянскомъ Училищѣ, такъ что число помѣ-
щеніихъ въ нихъ воспитанниковъ простирается до
624.

Открыты Приходскія Училища на счетъ владѣль-
цевъ Виленской Губерніи Троцкаго Уѣзда въ Ивели
и Волчавкѣ, и Могилевской Губерніи Выховскаго
Уѣзда въ мѣстечкѣ Пропоѣвкѣ. Открыты: состояще
въ Вильнѣ при домѣ Человѣколюбиваго Общества Ин-
ститутъ Глухонемыхъ и Ланкастерское Училище, по
недостатку способныхъ; Приходскія Училища: 1) Свен-
цвскаго Уѣзда въ мѣстечкѣ Войстомѣ, по случаю
поступленія имѣній Римскокатолическаго Приходска-
го Духовенства въ казенное управленіе; 2), 3) и 4)
Зилькомирскаго Уѣзда въ мѣстечкахъ Трашкаунахъ,
Свидосцѣ и Кушишкахъ, первое по волѣ учредителя,
второе по недостатку средствъ, а третье за откры-
тіемъ въ Кушишкахъ Сельскаго Училища въдомства
Государственныхъ Имуществъ; 5) Шавельскаго Уѣзда
въ мѣстечкѣ Новожигорахъ, по недостатку средствъ;
6), 7) и 8) Гродненскаго Уѣзда въ дворянскихъ око-
лицяхъ Бурневѣ и Сезеневичахъ, Брестскаго—въ мѣ-
стечкѣ Домачевѣ, также по недостатку средствъ; 9)
Зорисовскаго Уѣзда въ мѣстечкѣ Докшицахъ, по слу-
чаю поступленія имѣній Римскокатолическаго При-
ходскаго Духовенства въ казенное управленіе. При-
ходскія Училища въ казенныхъ имѣніяхъ Здзевцолахъ
и Деречинѣ, Слонимскаго Уѣзда, также Березѣ, Пру-
жанскаго, перечислены въ вѣдомство Министерства
Государственныхъ Имуществъ.

synowica. Наречена Хієція Bordeaux ма lat 29; ма-
тек јѣј obliczają na 100 milionów fr. Хіаже Bordeaux ма
lat 26.

— Оцеківаны od tak dawna Bej Tunetański, przybył
nakoniec d. 8 do Tulonu, na parostatku *Dante*, po trzy-
dniowej podróży z Tunis. Flota francuzka, stojąca w por-
cie tamecznym pozdrowiła go wystrzałami z dział, a dowo-
dzący nią w zastępstwie Хієція Joinville Kontr-Admirał,
udał się sam na pokład *Dante*, dla powitania dostojnego go-
ścia w imieniu Francyi. Bej, po odbyciu przepisanej kwa-
rantanny, uda się z Tulonu do Marsylii, a ztamtąd nie-
zwłócznie przybędzie do Paryża.

— W *Journal des Pyrenees-Orientales* z d. 31 paździer-
nika czytamy: 21 wychodźców karlistowskich ujęto d 28
w Saillagouse. Ten nowy oddział złożony był z Komissa-
rza wojennego piérwszej klasy, Pólkownika, trzech Ko-
mendantów, 12 oficerów: Kapitanów, Poruczników i Pod-
poruczników, i 4-ch prostych żołnierzy.

Dnia 12 listopada.

P. Guizot miał onegdaj długą rozmowę z Lordem
Normanby względem ostatniej ноты, dotyczącej małżeń-
stwa Хієція Montpensier. Późem nadzwyczajny goniec
udał się do Londynu.

— List z Londynu do *Journal de la Somme* zapewnia,
że Хіаже Ludwik Napoleon ma zaślubić miss Coutts-Bour-
dette, jedną z najbogatszych dziedziczek w Anglii.

— Ukazanie się młodzieutkiej Хієжны Montpensier spra-
wiło tu nader przyjemne wrażenie. Co zresztą mówiono
o wysokości јѣј posagu, zdaje się być przesadzonem, a przy-
najmniej pełnomocnictwem, jakie otrzymał jeden z tutej-
szych izraelskich domów handlowych, do podniesienia go-
tówki własnością Хієжны Montpensier będącej, a u Хієція
Rianzares złożonej, dotyczy się tylko 3½ miliona (realów
czy franków?) Może być, iż to jest tylko część posagu.

— Ostatnie wiadomości z Algieru nadeszłe, 5-go b. m.,
nie potwierdzają krążących wieści o poruszeniach Abd-
el-Kadera. Emir nie opuścił państw Marokkańskich; mó-
wią nawet, że sam Bu Maza zerwał z nim wszelkie sto-
sunki. Równina Metidży wiele ucierpiała przez wylew
rzeki Arrasz; cała bowiem јѣј część dolna została zupeł-
nie zalana: 23 ludzi w тѣј powodzi utraciło życie; przy-

te pozostały w dobrym stanie i nadto urządzone zostały je-
szcze nowe wspólc kwatery: przy Gimnazjum w Grodnie
jedna, przy Gimnazjum w Białymstoku dwie, i przy
szkole szlacheckiej w Rosieniach jedna. W ogóle uczniów
pomieszczonych we wspólcych kwaterach było 624.

Otworzone zostały szkoły parafijalne kosztem dzie-
dziców: w gubernii Wileńskiej, w powiecie Trockim,
w prywatnych majątkach Iwiei i Wołczance, i w gubernii
Mohylewskiej, w powiecie Bychowskim w miasteczku
Propojsku. Zamknięte zostały: w Wilnie, Instytut głu-
cho-niemych i szkoła Lankastra przy domie Towarzystwa
Dobroczyńności, z powodu braku funduszów; szkoły para-
fijalne: 1) w powiecie Święciańskim w miasteczku Woj-
stomiu, z powodu przejścia majątków duchowieństwa
Rzymsko-Katolickiego pod zarząd skarbowy; 2) 3) 4) w
powiecie Wileńskim w miasteczkach Traszkunach,
Świadościu i Kupiszkach, piérwsza z woli fundatora, druga
dla braku funduszu, a trzecia z powodu otwarcia w Ku-
piszkach szkoły wiejskiej pod wiedzą zarządu Dóbr Pań-
stwa; 5) w powiecie Szawelskim, w miasteczku Nowożygo-
rach, z powodu niedostatku funduszów; 6) 7) 8) w Gro-
dzińskim powiecie, w okolicach szlacheckich Burniewie i
Sizieniewiczach; w Brzeskim, w miasteczku Domaczewie,
także dla braku funduszów; 9) w Borysowskim powiecie, w
miasteczku Dokszycach, z powodu przejścia dóbr духо-
wieństwa Rzymsko-Katolickiego pod zarząd skarbowy.
Szkoły parafijalne w dobrach skarbowych w Słonimskim
powiecie: Zdzięciołska i Dereczyńska, tudzież w Prużań-
skim, Berezka, przeszły pod zarząd Ministerstwa Dóbr
Państwa.

человѣка лишили жизни, и многія строевія снесены водою. Во время наводненія, ощущено было въ Алжирѣ землетрясеніе.

— Въ Марсель прибыло снова 54 судна, нагруженныя 184,000 гектолитровъ хлѣба.

— Слѣшкомъ 200 чел. арестованы за то, что приносили себѣ разные предметы, унесенные Луарою.

— Изъ Парижа сообщаютъ, что чиновники, состоящіе въ государственной службѣ, вскорѣ получатъ разрѣшеніе носить мундиры. Всякій родъ службы будетъ отличатся золотымъ или серебрянымъ шпигельомъ на воротникѣ и на полахъ; военное министерство (будетъ имѣть украшенія въ родѣ тѣхъ, которыя употребляются по военной службѣ; морское министерство будетъ имѣть якорь и судно; публичныхъ работъ циркуль и паровую машину и т. п. Ношеніе же, или неношеніе мундира, будетъ предоставлено волѣ каждаго.

А н г л і я

Лондонъ, 9 Ноября.

Вновь на именованный лордомъ верховнымъ судьей въ судѣ *Common-Pleas*, сэръ Томасъ Вайльдъ, а равно предсѣдатель вновь учрежденнаго управленія желѣзной дороги, назначены членами тайнаго совѣта.

— Въ *Times* сообщаютъ: Съ прибывшимъ на дняхъ въ Сутамтонъ пакетботомъ *Thames*, получена Индейская почта. Въ числѣ пассажировъ находится генералъ Паредесъ, бывший мексиканскій президентъ, изгнанный настоящимъ правительствомъ. Онъ съѣлъ на кораблѣ въ Вера-Круцѣ, куда доставленъ былъ изъ Мексики подъ сильнымъ конвоемъ. Ему около 50 лѣтъ отъ роду; онъ низкаго роста, по видимому веселъ, и изгнаніе свое изъ несчастнаго отечества переноситъ съ большимъ душевнымъ спокойствіемъ.

— Движеніе, имѣющее цѣлю исходитьствованіе открытія гаваней для свободнаго ввоза иностраннаго хлѣба, все еще продолжается, и оно не подверглось никакимъ перемѣнамъ по случаю отсрочки парламента.

— Въ письмѣ перваго министра отъ 17-го Октября, къ предсѣдателю королевскаго Общества земледѣлія, герцогу Линстерскому, напечатанномъ въ ирландскихъ газетахъ, находимъ подробнѣе объясненіе намѣреній министерства касательно пресѣченія бѣдствія, господствующаго въ Ирландіи. Лордъ Джонъ Россель объявляетъ, что мѣры, придуманныя парламентомъ и правительствомъ для облегченія участи Ирландцевъ, повѣты въ Ирландіи ложны; ибо,

IX. Варшавскій Учебный Округъ.

По случаю порученія Попечителю Варшавскаго Учебнаго Округа, Генералъ-Лейтенанту *Окуневу*, исправленія должности Варшавскаго Военнаго Губернатора, управленіе сими Округомъ, по Высочайшему Повелѣнію 28 Февраля (12 Марта) 1845 года, возложено на Вице-Президента Совѣта Народнаго Просвѣщенія, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Муханова*.

Варшавскій Учебный Округъ состоитъ изъ 5 Губерній. Учебныя заведенія онаго раздѣляются: на 1) *Спеціальныя* 2) *Общія* и 3) *Частныя*. Къ первому разряду принадлежатъ: а) Особое заведеніе въ Варшавѣ, подъ названіемъ *Педагогическіе Курсы* и въ составѣ его *Экзаменаціонный Комитетъ*. Въ семъ заведеніи Чинowników и Преподавателей 11, Учащихся 5. б) Институтъ Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства въ Мармонтѣ; въ немъ Чинowników и Преподавателей 22, учащихся 176. Въ состоящей при Институтѣ Сельской Школѣ 22 воспитанника. в) Варшавская Реальная Гимназія и при ней Художественная Школа. Въ первой Чинowników и Преподавателей 26, учащихся 650; во второй Чинowników и Преподавателей 15, учащихся 101. г) Институтъ первоначальныхъ Учителей; въ немъ Чинowników и Учителей 7, учащихся 11. д) Варшавское Училище Раввиновъ, въ которомъ Чинowników и Учителей 19, учащихся 156. Къ разряду *Общихъ* учебныхъ заведеній относятся: а) 10 Гимназій; въ нихъ надзирающихъ и учащихся 230 учащихся 3,928. При Варшавской Губернской Гимназіи учреждены *Юридическіе классы*, которые посѣщаютъ 85 учениковъ. б) Два высшія Реальныя учебныя заведенія; въ нихъ надзирающихъ и учащихся 31, учащихся 646. в) 15 Уѣздныхъ Филологическихъ

тѣмъ вода унесла wiele domów i budowli. Jednocześnie z wylewem dało się uczuć w Algierze trzęsienie ziemi.

— Do Marsylii wpłynęło znowu 54 okrętów, ze 184,000 hektolitrów zboża.

— Przeszło 200 osób zostało aresztowanych z powodu, że sobie przywłaszczyli różne przedmioty, które Loara uniosła.

— Piszą z Paryża, że urzędnicy służby publicznej upoważnieni wkrótce zostaną do noszenia mundurów, mających się ustanowić dla ich względnych wydziałów. Każda gałąź służby będzie się odznaczała haftem złotym lub srebrnym na kołnierzu i końcach pół; i tak; ministerstwo wojny będzie miało ozdoby w rodzaju tych, jakie służą wojskowym; ministerstwo marynarki, kotwicę i okręt; ministerstwo prac publicznych cyrkiel i maszynę parową, it p. Noszenie lub nienoszenie mundurów będzie zupełnie zostawione do woli każdego.

А н г л і я

Лондонъ, 9 listopada.

Nowo-mianowany Lord najwyższy sędzia przy sądzie Common-Pleas, Sir Tomasz Wilde, jako też Prezes świeżo ustanowionego urzędu dróg żelaznych, powołani zostali na członków rady tajnej.

— W *Times* czytamy: Przybyły w tych dniach do Southampton pakietbot *Thames*, przywiózł pocztę z Indyj zachodnich. Pomiędzy passażerami znajduje się Jenerał Paredes, były Prezydent Meksyku, wygnany przez rząd teraźniejszy. Wsiadł na okręt w Vera-Cruz, dokąd z Meksyku pod mocną eskortą był dostawiony. Ma on lat około 50, dosyć małego jest wzrostu, zdaje się być wesotym, i wygnanie swoje z nieszczęśliwej ojczyzny znosi z największą spokojnością duszy.

— Agitacya usiłująca wyjednać otwarcie portów dla wolnego wprowadzania zboża zagranicznego, trwa ciągle, i nie doznała żadnej zmiany przez ostatnie odroczenie Parlamentu.

— List pisany d. 17 października, przez Pięrwszego Ministra do Xięcia Leinster, Prezesa Królewskiego Towarzystwa Rolniczego, ogłoszony w gazetach Irlandzkich, wykazuje sposób, w jaki rząd umyślił przyjść w pomoc tamecznej ludności. Lord John Russell objaśnia, że zamiary Parlamentu i gabinetu niedostatecznie zostały zrozumiane. Parlament, przeznaczając summy na dokonanie robot publicznego użytku, sądził, że naprzód właściciele dóbr ziemskich zechcą zatrudnić mieszkańców

IX. Okręg Naukowy Warszawski.

Z powodu poruczenia Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego, Jenerał-Porucznikowi *Okuniewowi*, pełnienia obowiązków Gubernatora Wojennego Warszawskiego, zarząd pomienionego okręgu, z rozkazu Najwyższego, dnia 28 Lutego (12 Marca) 1845 roku, powierzono Vice Prezesowi Rady Wychowania Publicznego, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Muchanowowi*.

Okręg Naukowy Warszawski składa się z 5-ciu gubernii. Zakłady szkolne jego dzielą się na: 1) *Specyalne*, 2) *Ogólne* 3) *Prywatne*. Do pierwszego rzędu należą: a) Osobny zakład w Warszawie, pod nazwaniem *Kursów Pedagogicznych*, do składu którego wchodzi *Komitet egzaminacyjny*. Zakład ten liczy urzędników i nauczycieli 11, uczących się 5. b) Instytut Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie: liczba urzędników i nauczycieli wynosi 22, uczniów 176. W szkole miejskiej urządzonej przy Instytucie, uczniów 22. c) Warszawskie Gimnazjum Realne, a przy niem szkoła sztuk pięknych. W pierwszym urzędników i nauczycieli 26, uczniów 650, w drugiej urzędników i nauczycieli 15, uczniów 101. d) Instytut nauczycieli elementarnych; w nim urzędników i nauczycieli 7, uczniów 11. e) Szkoła Rabinów w Warszawie, w której urzędników i nauczycieli 19, uczniów 156. Do rzędu zakładów naukowych *Ogólnych* należą: a) 10 gimnazyów; liczących inspektorów i nauczycieli 230, uczniów 3,928. Przy Gimnazjum Gubernijalnem Warszawskiem urządzone jest *Szkoła Prawa*, do której uczęszcza 85 uczniów. b) Dwa wyższe Realne zakłady naukowe; w nich nadzorców i uczących 31, uczniów 646. c) 15 szkół powiatowych filologicznych; w nich nadzorców i nauczycieli 152, uczniów 1,918; d) 5 szkół Realnych powiatowych, przy nich inspektorów i nauczycieli 41, uczniów 424. e) 84 szkół rzemieślni-

при ассигновании парламентом, для публичных работ, суммъ изъ государственнаго казначейства, правительство имѣло въ виду то, что помѣщики на собственный счетъ предпримуть на своихъ земляхъ работы, которыя могутъ послужить къ улучшенію ихъ имѣній; суммы же, назначенныя изъ государственнаго казначейства, нужно будетъ употребить только на доставленіе пропитанія избытку рабочихъ. Правительство не могло ничего болѣе сдѣлать, ибо прокормить все народонаселеніе, ни одна государственная казна не въ состояніи. Сверхъ сего, правительство уредило, для продажи съѣстныхъ припасовъ по умереннымъ торговымъ цѣнамъ, рынки въ такихъ мѣстахъ, гдѣ частыя лица безъ посторонняго содѣйствія, не заведи бы торговли хлѣбомъ. Словомъ, народное нищенство и печальныя его послѣдствія могутъ быть устранимы не иначе, какъ только совместными усиліями правительства съ помѣщиками. Въ заключеніе министръ указываетъ на то, что помѣщики должны серьезно заняться преобразованиемъ селскаго хозяйства въ Ирландіи, а воздѣлываніе картофеля, составлявшаго до сихъ поръ единственное, и все-таки ненадежное средство пропитанія бѣднѣйшихъ классовъ, замѣнить воздѣлываніемъ другихъ полевыхъ плодовъ.

— Теперь на счетъ суммъ назначенныхъ правительствомъ и пожертвованныхъ частными лицами, 110,000 чел. самаго бѣднаго класса ирландскаго народа, заняты публичными и частными работами. По предложенію генераль-адвоката, участвовавшихъ въ смятеніяхъ, происходившихъ въ Дугарвонѣ, и преданные въ послѣдствіи уголовному суду, нынѣ выпущены на свободу, и одна только зачинщикъ остался въ заключеніи.

10 Ноября.

Вчера, въ Виндзорѣ празднованъ былъ пятый разъ день рожденія принца Валлійскаго. По утру, Ея Величество Королева, въ сопровожденіи супруга своего и дѣтей, смотрѣла войска, расположенныя въ Виндзорѣ; потомъ была при дворѣ большой обѣдъ, на которомъ находились: герцогиня Кентская, герцогиня Кембриджская, наследный великій герцогъ Мекленбургъ-Стрелицкій съ супругою, принцесса Марія и принцъ Фридрихъ Гессенскій, герцогъ Эдуардъ Саксен-Веймарскій, герцогъ Левенштейн-Вертеймъ, Прусскій посланникъ и прочія знатныя лица.

Училищъ; въ нихъ надзирающихъ и учащихся 452, учащихся 1,918; г) 5 Реальныхъ Уѣздныхъ Училищъ; въ нихъ надзирающихъ и учащихся 41, учащихся 424. д) 84 Воскресныхъ Ремесленныхъ Училищъ; въ нихъ учащихся 9, учащихся 7,153. е) 1,025 Начальныхъ Училищъ. Въ нихъ учащихся 990, учащихся обоюга пола 55,685. ж) 5 Еврейскихъ Начальныхъ Училищъ; въ нихъ учащихся 41, учащихся мужскаго пола 188, женскаго 85, всего 273. Въ разрядъ частныхъ учебныхъ заведеній входятъ Пансіоны и Училища, содержимыя частными людьми. Они раздѣляются на высшія и низшія или начальныя. а) 55 высшихъ частныхъ учебныхъ заведеній, изъ коихъ 9 мужскихъ и 46 женскихъ; въ нихъ надзирающихъ и учащихся мужскаго пола 232; женскаго 1,655, всего 1,887. б) 129 низшихъ частныхъ учебныхъ заведеній; въ томъ числѣ мужскихъ 29, женскихъ 59, общаго 41; въ нихъ учащихся 231, учащихся мужскаго пола 1,402, женскаго 1,340, всего 2,742. Итого, вообще учебныхъ заведеній 1,335, учащихся обоюга пола 75,862. Въ протекшемъ году въ частныхъ домахъ занимались преподаваніемъ: Домашнихъ Учителей 112, Домашнихъ Учительницъ 37.

Въ 21 день Марта, Высочайше утверждено составленное, по соглашенію Намѣстника и Министра Статей-Секретаря Царства Польскаго, съ Министромъ Народнаго Просвѣщенія, Дополнительное Положеніе по Управленію Варшавскимъ Округомъ. Смыслъ Положеніемъ между прочимъ постановлено: число Филологическихъ Уѣздныхъ Училищъ и Гимназій уменьшать до дѣйствительной въ оныхъ потребности; прочія же постепенно обращать въ реальныя учебныя заведенія, съ направленіемъ техническимъ или агрономическимъ, смотря по мѣстности; изъ нихъ высшія учредить преимущественно въ Крайшѣ, Седльцахъ, или Келцахъ. (Сл. N. 69 Вил. Вѣст.).

(Продолженіе впрѣдъ.)

правами, предпріятіями въ тыхже добрахъ къ улучшенію ихъ стану, а фундусы рѣдкія служать бѣдѣ для тыхъ только, którzyбы мимо то zostali bez sposobu zarobkowania. Rząd nie mógł nic więcej zrobić, albowiem wiaŝe na siebie wyzywienie całej ludności, żaden skarb nie jest w stanie. Nadto rząd pozaprowadzał magazyny żywności w takichъ пунктахъ, gdzie prywatni, z powodu oporu ludu przeciw wywożeniu zboża, dokonać by tego nie mogli, ceny zaś w tychъ magazynachъ ustanowił ile można było umiarkowane. Słowem, nędza publiczna i smutne jej następstwa nie inaczej mogą być odwrócone, jak przez wspólne działanie rządu i właścicieli ziemskich. Minister kończy uwagą, iż po dwuletnimъ doświadczeniu klęskъ, jakie wypływają z zaledwo niewyłącznej uprawy kartofli, wynika dla właścicieli ziemi obowiązek, zachęcania ludności wiejskiej do uprawy zbóżъ ziarnistychъ na większą niż dotąd stopę.

— W tѣj chwili z funduszów przez rządъ udzielonych i złożonych przez osoby prywatne, 110,000 najubóŝszej ludności Irlandzkiej jest stale zajętychъ robotami publicznymi i prywatnymi. Na wniosekъ Adwokata Generalnego, sprawy rozruchów w Dugarvon, oddani pod sądъ kryminalny, zostali wypuszczeni na wolność, a sam tylko ichъ przywódca pozostał w więzieniu.

Dnia 10 listopada.

Wczoraj obchodzono uroczyscie w Windsorze piątą rocznicę urodzinъ Xięcia Walii. Z rana, Królowa z małżonkiemъ i dziećmi swymi odbywała przeglądъ stojącej w Windsorze załogi; następnie był wielki obiadъ u dworu, na którymъ znajdowali się Xiężna Kent i Cambridge, dziedziczny Wielki Xiąŝ Mекленбургско-Стрелиcki z małżonką Xiężniczką Maryą i Xiąŝ Fryderykъ Hesski, Xiąŝ Edwardъ Sasko-Wejmarcki, Xiąŝ Löwenstein-Wertheim, Poseł Pruski i inne znakomite osoby.

uczonych Niedzielnichъ. Przy nichъ nauczycieli 9, uczniów 7,153. f) 1,025 szkółъ elementarnychъ z 990 nauczycielami, i 55,685 uczniami płci obojѣj. g) 5 szkółъ elementarnychъ dla starozakonnychъ; przy nichъ nauczycieli 11, uczniów płci męskiej 188, żeńskiej 85, ogółemъ 273. Do rządu zakładówъ szkolnychъ Prywatnychъ należą pensje i szkoły, utrzymywane przez osoby prywatne. Dziela się na wyższe i niższe czyli elementarne. а) 55 zakładówъ szkolnychъ prywatnychъ wyższychъ, z którychъ 9 dla płci męskiej i 46 dla żeńskiej, liczą inspektorówъ i uczniów płci męskiej 232, żeńskiej 1,655, ogółemъ 1,887. б) 129 zakładówъ naukowychъ prywatnychъ niższychъ, mianowicie: dla płci męskiej 29, żeńskiej 59, dla obojѣj 41. Przy nichъ nauczycieli 231, uczącychъ się płci męskiej 1,402, żeńskiej 1,340, ogółemъ 2,742. W ogóle zakładówъ naukowychъ 1,335, uczniów i uczennicъ 75,862. W roku upłynionymъ, w domachъ prywatnychъ zajmowało się kształceniemъ młodzieży: Nauczycieli prywatnychъ 112, nauczycielekъ prywatnychъ 37.

Dnia 21 go Marca Najwyżѣj zatwierdzono Ustawę dodatkową dla zarządu Okręgu Naukowego Warszawskiego, ułożoną za zgodą Namiestnika i Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, z Ministremъ Oświecenia Narodowego. Ustawa ta między innymi stanowi, aby liczbę szkółъ powiatowychъ filologicznychъ i gimnazjówъ zmniejszyć stosownie do istotnej ichъ potrzeby, inne zaś stopniowo zmieniać na zakłady naukowe realne, z dążnością techniczną lub agronomiczną według miejscowości, i z tychъ wyższe założyć szczególniej w Kaliszu, Siedlecachъ lub Kielcachъ. (Ob. N. 69 Kur Wileń.).

(Dalszy ciągъ nastąpi.)

— Вновь избранный въ званіе Лондонскаго лорда-мера сэръ Георгъ Карль вступилъ въ должность. Въ торжественномъ шествіи изъ Гильдгалля въ Вестминстеръ, находились иностранныя посланники, министры, верховный судья и прочія знатныя лица, кои присутствовали потому на обыкновенномъ вечернемъ банкетѣ. При тостахъ, произнесено было много рѣчей: лордъ-меръ обратилъ вниманіе посѣтителей на то, что въ день торжественнаго въѣзда лордъ-меровъ (9 Ноября) празднуется годовщина рожденія принца Валлійскаго, и что поэтому день сей долженъ быть еще радостіе для Лондонскихъ гражданъ. На тостъ въ честь министровъ, отвѣчалъ лордъ Джонъ Россель, на тостъ въ честь верхней палаты, маркизъ Лансдоунъ, а на тостъ въ честь чужестранныхъ представителей, Турецкій посланникъ.

— Между такъ называемыми юною и старою Ирландіею, послѣдовалъ совершенный разрывъ. Самъ О'Коннелль объявилъ на републерскомъ собраніи въ Дублинѣ, что всякое примиреніе между этими двумя партіями невозможно, такъ какъ Г. Смитъ О'Бриенъ, начальникъ юной Ирландіи, намѣренъ, хотя и не безусловно, прибѣгать къ насильственнымъ мѣрамъ. Газеты партіи Тори приписываютъ эту перемѣну въ О'Коннеллю тому обстоятельству, что недавно сына его назначили архивнымъ Регистраторомъ съ окладомъ въ 1,200 фунт. ст. Какъ бы то ни было, въ этомъ поступкѣ должно видѣть совершенное примиреніе О'Коннелля съ вигами.

Бельгія.

Брюссель, 11 Ноября.

Король открылъ вчера лично засѣданія палаты. Въ тронной рѣчи, Е. В. объявилъ, что отношенія Бельгіи къ другимъ государствамъ весьма благопріятны; за симъ Король исчислилъ предметы, которые будутъ внесены на разсмотрѣніе палаты въ теперешнія засѣданія.

— Въ журналѣ *Independance* полагаютъ, что путешествіе Короля Леопольда въ Швейцарію и Тироль имѣло ту цѣль, чтобы устраниваться отъ французско-англійскаго спора. По убѣдительнымъ просьбамъ Короля Лудвика Филиппа, Король нашъ отправился въ Парижъ; а такъ какъ онъ только за день до возвращенія принца Монпансьерскаго оставилъ сей городъ, то изъ сего видно какое онъ занимаетъ мѣсто относительно сего вопроса. Если же Его Величество отправится въ Лондонъ, то это вѣрно послѣдуетъ вслѣдствіе желанія французскаго двора, чтобы онъ примирилъ эти два кабинета.

— Въ министерствѣ внутреннихъ дѣлъ учреждено отдѣленіе земледѣлія, звѣриной ловли и рыболовства.

Италія.

Римъ, 27 Октября.

Кардиналъ Джизци вчера возвратился изъ двухнедѣльной своей поѣздки въ городъ Чекано. Уголовное уложеніе для церковной области, по предмету коего много уже лѣтъ (прежде только въ видѣ учебныхъ изслѣдованій) занимаются, въ настоящее время будетъ совершенно кончено. А такъ какъ это одинъ изъ важнѣйшихъ предметовъ, занимающихъ вниманіе Его Святѣйшества, то можно полагать, что въ первыхъ мѣсяцахъ предстоящаго года сіе уложеніе получитъ силу.

— Слышно, что Его Святѣйшество Папа назначилъ Квиринальскій дворецъ, а не Ватиканъ, для постоянного своего пребыванія.

— Здѣсь составляетъ теперь, подъ покровительствомъ Папы, земледѣльческое общество на акціяхъ. Въ президенты избранъ кардиналъ Массино, и первые римскіе вельможи изъявили уже готовность быть акціонерами.

— Папа уменьшилъ число дворцовыхъ жандармовъ, которыхъ прежде было значительное количество; отнынѣ отрядъ этотъ будетъ состоять изъ десяти или нѣскольکو болѣе человекъ, такъ какъ жандармы нужны для безопасности гражданъ, нежели для лица Его Святѣйшества.

— Австрійскій посланникъ гр. Лютцовъ прибудетъ сюда въ половинѣ наступающаго мѣсяца. Герцогъ Чентуріоне назначенъ совѣтникомъ при Сардинской миссіи.

— Вечеромъ началъ свое urządowanіе новообранный Lord-Mer Лондону, Sir Jerzy Caroll. Въ урочистомъ походѣ изъ Guildhall до Westminsteru имели udziałъ Гословіе, Министровіе, najwyższy сѣдзя і inne znakomite osoby, które także znajdowały się wieczoremъ на zwyklej biesiadzie. Przy toastachъ miano różne przemowy. Lord-Mer zwrócił uwagę gości, że właśnie w dniu uroczystego wjazdu Lordów-Merów (9-go listopada) przypada rocznica urodzin Xięcia Walii, która tém droższą będzie obywatelomъ Londynu. Na toasty: за здравіе Ministrów, odpowiedział Lord John Russell; за здравіе Izby Lordów, Margrabia Lansdowne, a за здравіе reprezentantówъ стороннихъ mocarstw, Poseł turecki.

— Между такъ называемыми млодою і старою Ирландіею наступило полное zerwanie. Sam O'Connell oświadczył na zgromadzeniu Repealów w Dublinie, że wszelkie pojednanie między temi dwoma stronnictwami jest niepodobne, gdyż P. Smith O'Brien, naczelnikъ młodej Irlandyi, uciekać się chce, lubo nie bezwarunkowo, do środkówъ gwałtownych. Dzenniki torysowskie przypisują tę zmianę w O'Connellu, niedawnemu mianowaniu сына jego на Registratora archiwumъ z pensją 1,200 f. szt. Jakkolwiek bądź, uważają w témъ dowódъ zupełnego pojednania się O'Connella z Wigami.

Бельгія.

Bruxella, 11 listopada.

Крól zagaił wieczoraj osobiście obrady Izby prawodawczych. W mowie tronowej oświadczył Monarcha, że stosunki Belgii z obcemi mocarstwami są ciągle przyjazne; następnie wymienił przedmioty, które Izbie do roztrząsania podczas obecnego posiedzenia przedstawione będą.

— Dz. *Independance* мниема, że podróż Króla Leopolda do Szwajcaryi і Tyrolu miała mianowicie na celu, aby być dalekimъ od sporu francuzko-angielskiego. Na usilne prośby Króla Ludwika Filipa udał się Król nasz do Paryża, ale że przed powrotemъ Xięcia Montpensier ztamtąd wyjechał, то samo jest już dowodem, jakie stanowisko w tej kwestyi zajmuje. Jeżeli zaś, jak mówią, uda się do Londynu, то zapewne на żądanie francuzkiego dworu, aby przeprowadził do skutku pojednanie obu gabinetu.

— W ministerstwie spraw wewnętrznychъ ustanowiono wydziałъ rolnictwa, polowania і rybolóstwa.

Восну.

Рzym, 27 października.

Кардиналъ Gizzi powrócił wieczoraj z dwutygodniowej podróży do rodzinnego swego miasta Ceceano. Nowy kodeksъ praw dla Państwъ Papieżskich, nad którym już od latъ wielu, (przedtémъ tylko w widokachъ naukowych) nieustannie pracuje, w tychъ czasachъ ma być ukończony zupełnie. Ze zaś jest to także jeden z najważniejszychъ przedmiotówъ zajmujących uwagę Ojca św., z pewnością przewidzieć można, iż w pierwszychъ zaraz miesiącachъ roku przyszłego, kodeksъ ten ogłoszony będzie obowiązującymъ і w wykonanie wprowadzony zostanie.

— Słychać, że Ojciecъ św. obrał на stałą swą rezydencyą, nie Watykan, ale pałacъ Kwirynałny.

— Tworzy się obecnie towarzystwo agronomiczne на акcyachъ, pod protekcyą Ojca św.; Prezesemъ obrany zostałъ Кардиналъ Massimo, а pierwsi magnaci Rzymscy przystępują do niego і rozkupują акcyе.

— Папіежъ ograniczył służbę pałacową жандармów, która dotychczasъ znaczną wynosiła liczbę, do kilkunastu ludzi, kładącъ за powódъ, gdyż ci daleko są potrzebniejsi dla bezpieczeństwa obywateli niżъ jego własnej osoby.

— Posełъ austriacki, Hr Lützow, spodziewany tu jest z powrotemъ w połowie przyszłego miesiąca. Poselstwu Sardynskiemu dodano Xięcia Centurione, jako radcę legacji.

— Вчера, послѣ проливныхъ дождей продолжавшихся дней 14, снова началось ведро. Сегодня пришла запоздавшая почта съ сѣвера.

30 Октября.

Папа рѣшился въ скоромъ времени, и вѣроятно еще до торжественнаго принятія Латерана, ввести въ городѣ Римѣ муниципальное правленіе, что особенно будетъ имѣть самыя благодѣльные слѣдствія для хода судопроизводства, на которое при прежнемъ порядкѣ дѣлъ слышны были многія и справедливыя жалобы. До сихъ поръ мѣстное начальство, управлявшее городомъ, находилось въ состояніи совершенной независимости и имѣло почти неограниченную диктаторскую власть. Отъ того происходило, что въ правленіе Григорія XVI, который обо всемъ случавшемся получалъ только свѣдѣнія отъ окружавшихъ его особъ, при вліяніи вельможъ, завѣдывавшаго въ качествѣ Сенатора всею судебною частію, дѣла рѣшались почти всегда по личнымъ отношеніямъ. Странно, что во всей Церковной Области одинъ только Римъ не имѣлъ до сихъ поръ муниципальнаго управленія; между тѣмъ и для прочихъ городовъ предстать перемѣна, имѣющая цѣлю установленіе единства въ мѣстномъ управленіи всего гусударства.

— Кардиналъ Ламбускини прибылъ, за нѣсколько предъ симъ дней, обратно въ Римъ; онъ опасно боленъ.

Испанія.

Мадридъ, 30 Октября

Слышно, что французскій посланникъ, графъ Брессонъ, вскорѣ оставитъ Мадридъ, по повелѣнію своего двора.

— Генералы Примъ и Ронкали прибыли въ Мадридъ.

— Сегодня собрались палаты для выслушанія постановленія о своемъ распущеніи.

— Правительство получило депешу съ донесеніемъ, что враги мара произвели смутенія въ Сарагосѣ. Многочисленныя толпы возмутителей пробѣгали по городу; генераль-капитанъ, возстановилъ спокойствіе; много лицъ арестовано. Слышны были восклицанія: „да здравствуетъ Эспартеро.“

— Въ газетѣ *Clamor Publico* напечатана статья противъ семейства герцога де-Ріазареса, которое, какъ видно получило особенныя милости по поводу бракосочетанія Королевы. Самъ герцогъ Ріазаресъ получилъ орденъ золотого руна и большой крестъ ордена Почетнаго Легіона; говорятъ о дарованіи ему званія *Высогестца* (*Altesse*). Но не всѣмъ извѣстно, что Королева Христиана, его супруга, ходатайствовала у французскаго правительства о предоставленіи ему званія Мальмезонскаго князя (*Duc*); Лудвикъ Филиппъ отказалъ въ этомъ изъ уваженія къ памяти Наполеона, но предоставилъ, какъ утверждаютъ, г-ву Муносу званіе герцога *de Montecero*.

— Изъ Португаліи сообщаютъ, что тамошнее правительство объявило устье рѣки Дуэро въ осадномъ положеніи. Генераль-капитанъ Гальвизи прекратилъ снова сообщенія съ Португаліею, снявъ суда на рѣкѣ Миньо.

— Въ газетѣ *Espanol* сообщаютъ въ Севиллѣ родилось дитя полубѣлое и получерное.

Португалія.

Лиссабонъ, 1 Ноября.

Наконецъ можно сообщить благоприятныя извѣстія для дѣла Королевы. Мы уже уведомляли, что Нимецъ, Генераль Швальбахъ, извѣстный здѣсь подъ именемъ Виконта де Сетубала, одержалъ первую побѣду. Изъ переданной имъ телеграфической депешы видно, что сраженіе происходило 28 го числа. Непріятель занималъ сильную позицію въ городѣ Вивъ. Послѣ двухчасоваго сраженія онъ былъ совершенно разбитъ, потерявъ два орудія и 200 человекъ убитыми, ранеными и пленными. Потеря Королевскихъ войскъ была значительная. — Въ то же время получено извѣстіе о другой побѣдѣ надъ мятежниками, въ провинціи Трасъ-осъ-Монтесъ. Баронъ Казаль, прибывъ въ Виллареаль, наткнулся тамъ на инсургентовъ. Онъ немедленно атаковалъ ихъ съ рѣшительностью и разбилъ наголову. Сраженіе

— Везорай, по 14-днiowej prawie ulewie, nastal znowu czas pogodny. Dziś nadeszły opóźniane poczty z północy.

Dnia 30 października.

Ojciec św. postanowił w prędkim czasie, i nawet jak się zdaje, przed uroczystym objęciem Lateranu, nadać miastu Rzymowi ustawę municypalną, co mianowicie wywrze najzbawienniejszy wpływ na tok spraw w sądownictwie miejskim, na które za dawnego rzeczy porządku słyszeć się dawały liczne i sprawiedliwe skargi. Dotychczas miejscowa zwierzchność, zarządzająca miastem, zostawała w zupełnej niezawisłości, i posiadała prawie nieograniczoną dyktatorską władzę. Ztąd pochodziło, iż za rządów Grzegorza XVI, który o wszystkim co się działo dowiadywał się tylko od osób, które go otaczały, tudzież pod wpływem możnego Xięcia, który, z tytułem Senatora, zawiadywał i zawiaduje dotąd całym wydziałem sprawiedliwości, osobiste po większej części względy, przewodniczyły rozstrzygnięciu spraw. Dziwna rzecz, że w całym Państwie Kościelnym, jeden tylko Rzym nie miał dotychczas właściwej municypalnej ustawy; jednakże i dla innych miast gotuje się, jak słychać, zmiana, mająca na celu zaprowadzenie jednostajności w municypalnym zarządzie całego państwa.

— Kardynał Lambruschini powrócił przed kilku dniami do Rzymu niebezpiecznie chory.

Hiszpania.

Madryt, 30 października.

Słychać, że Poseł francuzki, Hr. Bresson, opuści wkrótce Madryt z polecenia rządu swego.

— Jeneralowie Prim i Roncali przybyli do Madrytu.

— Dziś zebrały się Izby dla wysłuchania dekretu rozwiązania swego.

— Rząd odebrał depeszę donoszącą, że nieprzyjaciele porządku uczynili rodzaj powstania w Saragossie. Liczne grupy burzycieli przebiegały miasto; Kapitan-Jeneralny na czele oddziału wojska przywrócił spokojność; nie mało osób zatrzymano. Słychać było okrzyki: „Niech żyje Espartero.“

— Gazeta *Clamor-Publico*, zawiera gwałtowny artykuł przeciw rodzinie Xięcia de Rianzares, która, jak się okazuje, była szczególnemi łaskami osypana z powodu małżeństwa Królowej. Sam Xiąże Rianzares odebrał order złotego Runa i wielki krzyż orderu Legii Honorowej; mówi o nadaniu mu tytułu *Wysokości* (*Altesse*). Nie przestając na tém, Królowa Krystyna, jego małżonka, starała się dla niego u rządu francuzkiego o tytuł Xięcia (*Duc*) de la Malmaison; Ludwik Filip odmówił przez cześć dla pamięci Napoleona, lecz dał, jak twierdzą, P. Munoz, tytuł Xięcia de Montecero.

— Z Portugalii dowiadujemy się, że rząd tamtejszy ogłosił blokadę ujścia rzeki Duero. Jeneralny Kapitan Galicyi przerwał wszelkie związki z tym krajem przez zabranie statków na rzece Minho.

— Dziennik *Espanol* donosi z Sewilli, iż tamże urodziło się dziecię przez połowę białe i przez połowę czarne.

PORTUGALIA.

Lizbona, 1 listopada.

Nakoniec możemy udzielić pomyślniejszych wiadomości dla rządu Królowej. Wiadomo już, że Niemiec, Jeneral Schwalbach, znajomy tu pod imieniem Wice-Hrabiego de Setuval, odniósł pierwsze zwycięstwo. Z udzielonej przezeń telegraficznej depeszy pokazuje się, że bitwa zaszła d. 28 października. Nieprzyjaciel, który zajmował mocne stanowisko w mieście Wianie, po dwugodzinnej walce zupełnie został porażony, utracił 2 działą i 200 ludzi zabitych, ranionych i jeńców. W tymże samym czasie otrzymano wiadomość o drugim zwycięstwie nad rokoszanami w prowincyi Tras-os-Montes. Baron Casal, przybywszy do Villareal, napotkał tamże powstańców, uderzył na nich i pobił na głowę. Bitwa była nader krwawa; powstańcy utracili w niej dwóch dowódców. Baron Casal niezwłocznie wszedł do miasta, i rozegnał tameczną juntę miguelistowską. Jest on na czele dwóch półków piechoty

было очень кровопролитное, и инсургенты лишились двух предводителей. Баронъ Казаль немедленно вступилъ въ городъ, и разбѣлъ тамошнюю Мигельскую юнгу. Оаъ начальствуетъ двумя пѣхотными и двумя кавалерійскими полками, съ которыми преслѣдуетъ предводителя инсургентовъ Алмаргева, бѣжавшаго въ Оporto. Хотя отъ Барона Вишеса еще нѣтъ извѣстій, но ему не трудно будетъ теперь соединившись съ Барономъ Казалемъ, овладѣть центромъ возстанія, Оporto. Укрѣпленія этого города въ жалкомъ положеніи, а внутри его господствуютъ величайшіе беспорядки. Къ этому должно еще прибавить, что объявленная блокада гавани Опорта, признанная Англійскимъ Консуломъ, лишила тамошнихъ инсургентовъ всехъ денежныхъ средствъ.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Вашингтонъ, 15 Октября.

Такъ какъ генералъ Савтана не сдержалъ обещаній, данныхъ нашему правительству, во время его изгнанія, то правительство наше рѣшилось строго наказать его за это. Доказательствомъ тому, что оно искренно думаетъ привести свое намѣреніе въ исполненіе служатъ: овладѣніе Калифорніею и Новою Мексикою, присоединеніе сихъ двухъ самыхъ важныхъ мексиканскихъ провинцій къ союзу Соединенныхъ Штатовъ, и наконецъ побѣдоносный походъ нашихъ войскъ подъ командою генерала Тайлора внутрь самой Мексики, послѣ овладѣнія городомъ Монтерей. Съ тѣхъ поръ наше правительство не хочетъ вовсе входить въ переговоры, ниже заключать перемирія, и только въ самой столицѣ Мексики предпихте Савтанъ условія, которыя будутъ слишкомъ снисходительны, если ограничатся только добровольнымъ переуступленіемъ въ пользу Штатовъ упомянутыхъ двухъ провинцій, и требованіемъ вознагражденія за военные издержки.

Взятый генераломъ Тайлоромъ, городъ Монтерей, есть главный городъ провинціи Нью-Леонъ, онъ почитается ключемъ Мексики. Монтерей лежитъ при рѣкѣ Фернандо, въ разстояніи 220 англійскихъ миль отъ устья. Въ немъ находятся хорошія каменные мостовыя, одноэтажные дома, и около 15,000 народонаселенія. Черезъ этотъ городъ проходитъ дорога изъ Рио-Гранде въ Мексику.

По письму изъ Вера-Круца, отъ 15 Сентября, Савтана 8-го числа находился еще въ своемъ имѣніи Эль-Энцерро. Между тѣмъ начальникъ правительства, генералъ Саласъ, издалъ вѣсколько постановленій относительно вооруженія; одно изъ нихъ призываетъ къ военной службѣ всехъ Мексиканцевъ отъ 18 до 50 лѣтъ отъ роду; другое предписываетъ чрезвычайный наборъ въ 30,000 человекъ; третье угрожаетъ всемъ гражданскимъ и военнымъ чиновникамъ лишеніемъ ихъ мѣстъ, если они откажутся отъ вступленія въ дѣйствующую армію.

Савтана, говорятъ приказалъ генералу Ампудіа отступить съ войсками къ Солтиллу, куда онъ самъ прибудетъ въ головѣ 30,000 человекъ.

По письму, напечатанному въ газетѣ Times, морскія силы Соединенныхъ Штатовъ дѣлаютъ приготовленія къ нападенію на Вера-Круцъ, Тампико и всѣ прочія Мексиканскія гавани.

11-го Октября на островѣ Кубѣ, свирѣпствовала столь сильная буря, какой не припомнятъ ни старожилы, ни летописи сего острова. Преимущественно пострадали городъ и портъ Гаванна. Изъ 120 кораблей, стоявшихъ въ немъ на якорѣ, только 7 остались неповрежденными, а многіе подверглись совершенному крушенію. Въ городѣ большая часть домовъ остались безъ крышъ, а многіе изъ нихъ разрушены и лежатъ въ развалинахъ. Еще нѣтъ достовернаго свидѣнія—сколько погибло людей; но изъ подъ развалинъ одного только дома вытащили 11 мертвыхъ тѣлъ.

и тылъ полковъ jazdy, зъ которыми ѣига начелника powstańców Almargana, który uciekł do Oporto. Chociaż nie mamy jeszcze wiadomości od Barona Vinhaesa, ale nie trudno mu będzie teraz, połączywszy się z Baronem Casalem, opanować ognisko powstania, Oporto. Warownie tego miasta znajdują się w smutnym stanie, a wewnątrz panuje okropny bezład. Do tego dodać jeszcze należy, że uznanie tamiecznego portu za będący w stanie blokady przez Konsula angielskiego, odjęto miejscowym powstańcom wszelką sposobność otrzymania zasilków pieniężnych.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓLNOCNÉJ.

Washington, 15 października.

Ponieważ Jenerał Santa-Ana stał się względem nas wiarotomym i nie dotrzymał obietnic, danych rządowi naszemu w czasie swojego wygnania, rząd nasz przeto postanowił surowo go za to ukarać. Ze zaś szczerze myśli o przywieźdzeniu do skutku zamiarów swoich, najoczewistszym tego dowodem jest: zajęcie Kalifornii i Nowego Meksyku, wecielenie tychъ dwóchъ najważniejszychъ провинцій мексиканскихъ do Unii Stanów-Zjednoczonych, i nareście zwycięzki pochodъ wojsk naszych, pod dowództwem Jenerała Taylor, w głąb samego Meksyku, po zaszczytnémъ zdobyciu miasta Monterey. Odtąd rząd nasz nie chce się już wdawać w żadne układy, w żadne zawieszenia broni, i w samęj stolicy Meksyku dyktować będzie Santa-Anie warunki, które zbyt byłyby łagodne, jeżeliby się ograniczyły tylko na dobrowolnémъ odstąpieniu na rzecz Unii owychъ dwóchъ провинцій i zapłaceniu kosztówъ wojennychъ.

— Zdobyte przez Jenerała Taylor miasto Monterey, jest stołecznem miastem провинцій Nowy-Leon i kluczem do Meksyku. Leży nad rz. Fernando, około 220 mil ang. od jej ujścia. Ma dobre brukowane ulice, jednopiętrowe domy i około 15 000 ludności. Przez to miasto idzie droga z Rio Grande do Meksyku.

— Według listówъ otrzymanychъ z Vera-Cruz, z d. 15 września, Santa-Ana znajdował się jeszcze d. 8 w dobrachъ swoich El-Encerro. Tymczasowy naczelnikъ rządu, Jenerał Salas, wydał kilka dekretówъ, dotyczącychъ uzbrojenia; jeden z nichъ wzywa w wszystkichъ Meksykanówъ od 18 do 50 latъ wieku do służby wojskowej, drugi nakazuje nadzwyczajny zaciąg do wojska 30 000 ludzi, trzeci zagraża wszystkimъ cywilnymъ i wojskowymъ urzędnikomъ, którzyby się wzbraniли wejść do służby wojskowej, utratą ichъ urzędówъ.

— Santa-Ana miałъ rozkazać Jenerałowi Ampudia, aby się cofnął z wojskiem do Saltillo, dokąd on samъ ma przybyć na czele 30 000 wojska.

— Według korrespondencyi gazety Times, siła morska Stanów-Zjednoczonychъ czyni przygotowania do opanowania Vera Cruz, Tampico i wszystkichъ innychъ portówъ мексиканскихъ.

— Dnia 11 października, na wyspie Kuba, srożyła się takъ straszliwa burza, jakiejъ ani najstarsi ludzie, ani dzieje tej wyspy nie pomną. Nadewszystko ucierpiało miasto i portъ Hawanna. Ze 120 okrętówъ stojącychъ w nimъ na kotwicy, 7 tylko pozostało nieuszkodzonych, a wiele się całkiem rozbiło. W mieście większa część domówъ pozostała bezъ dachówъ, a wiele z nichъ runęło w zwaliska. Nie wiadziiano jeszcze z pewnością ilu ludzi przytémъ zginęło; lecz z gruzówъ jednego tylko domu wydobyto 11 trupówъ.